



Posudek vedoucího diplomové práce

Autor závěrečné práce: Tereza Šindelová

Název práce: Výtvarné portfolio jako forma hodnocení žáků ve výtvarné výchově

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: PhDr. Leonora Kitzbergerová, Ph.D.

Obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy (M0113A300005)

Akademický rok: 2023/2024

Obsah a cíl práce

Diplomová práce Terezy Šindelové nese název *Výtvarné portfolio jako forma hodnocení žáků ve výtvarné výchově*. Zkoumá žákovské portfolio jako didaktický nástroj efektivní reflexe výtvarné výchovy a formativního hodnocení v prvním ročníku základní školy v kombinaci s elektronickým portfoliem učitelky. Teoretická část pojednává nejprve obecně o hodnocení žáků. Poté se blíže zaměřuje na portfolio, jeho možné podoby a jeho využití ve školní výuce Vv. Praktická část sleduje půlroční participativní proces tvorby žákovského portfolio a reflektivní činnosti, které byly na jeho základě realizovány. Analyzuje jej zejména z hlediska autonomie, kreativity a metakognice žáků. Pozitivně hodnotím fakt, že autorka rozpracovala a ověřila konkrétní reflektivní postupy, které opřela o logicky vybranou a kvalitně zpracovanou teorii. Celek představuje cenný příspěvek k aktuální problematice hodnocení ve výtvarné výchově. Reaguje na tvrzení citovaných autorů o tom, že kvalita hodnocení v českých školách je neuspokojivá (s. 16) a posouvá ho do souvislosti výtvarné edukace.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Je vyvážená, obě části jsou propojeny do koherentního celku.

Věcné zpracování

Výzkum je kontextován pedagogickým konceptem formativního hodnocení, formuluje související koncepty zpětné vazby, vrstevnického hodnocení a sebehodnocení. Autorka položila výzkumné otázky takto: *Do jaké míry hodnocení žáků pomocí portfolio ovlivňuje jejich kreativitu ve výtvarné výchově? Jak lze hodnotit žáky v předmětu výtvarné výchovy skrze portfolio?* K jejich zodpovězení Tereza Šindelová částečně využila metodologii zakotvené teorie. Analýzu dat v podobě transkriptů vedených diskusí a žákovských prací vedla třífázově v souladu s použitou metodologií. Výzkumná sonda byla plánována ambiciózně, jako komplexní šestiměsíční projekt. Autorce se podařilo ji zrealizovat a analyzovat v celém rozsahu, včetně klasifikace na vysvědčení. To, že udržela celek výzkumně i pedagogicky koherentní, považuji za úspěch začínající učitelky a důkaz o schopnosti autorky pracovat systematicky a v širokých celcích.

Autorka přinesla důkazy o tom, že portfolio (konkrétně postupy třídění a výběru) představuje způsob, jak podpořit samostatné, metakognitivní uvažování žáků o vlastním učení. Doložila, že reflexe vedená pomocí portfolio rozvíjí kreativitu žáků, odbourává jejich obavy z výtvarné tvorby a vede k rozvoji reflexe i vzájemné solidarity mezi žáky. Jednak tím, že jim umožňuje sledovat vývoj učení, i tím, že ukazuje alternativní možnosti realizace. Autorka nás přesvědčuje o tom, že prvňáci jsou schopni svoji práci podrobně reflektovat, jsou-li k tomu vedeni. Rozhovory (s.64-68) jsou cennou ukázkou dialogického učení. Lze na nich dobře sledovat mechanismy kvalitně vedené komunikace. Autorka prokázala, že umí klást autentické otázky, naslouchat žákům a navazovat na jejich odpovědi, tzv. uptake.

Autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Práce je didakticky zaměřená. Její součástí není autorská tvorba.

Literatura je citována v souladu s použitou citační normou, grafické, formální a jazykové zpracování jsou v pořádku.

Doporučuji k obhajobě

V Praze, 23. 4. 2024

Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.